

Ammatillisista perustutkinnoista työelämään – Arviointi työllistymisen tukemisesta sekä urasuunnittelu- ja työelämävalmiuksista

Ennakointiin liittyvä yhteistyö alueen muiden toimijoiden kanssa

Koulutuksen järjestäjien vastausten mukaan ennakointiin liittyvä yhteistyö on toimivinta työelämän ja muiden ammatillisten koulutuksen järjestäjien kanssa (kuvio 9). Lähes 90 prosenttia järjestäjistä arvioi säännöllisen yhteistyön toiminta-alueensa työelämän kanssa toteutuvan hyvin tai erittäin hyvin, ja valtaosa koki saavansa työelämältä ja muilta sidosryhmiltä hyödyllistä palautetta.

Yhteistyö muiden koulutuksen järjestäjien kanssa nähtiin myös pääosin toimivaksi, mutta selvästi heikommaksi arvioitiin yhteistyö korkeakoulujen ja TE-palvelujen kanssa. Eniten hajontaa liittyi työllisyys- ja elinkeinopalvelujen kanssa tehtävään yhteistyöhön: 64 prosenttia piti sitä hyvänä tai erittäin hyvänä, 23 prosenttia kohtalaisena ja 12 prosenttia huonona tai erittäin huonona.

Eri puolilla maata sijaitsevien järjestäjien arvioissa oli jonkin verran eroja ennakkoinnin toteutuksessa, menettelytavoissa ja vastuissa sekä ennakkointiin liittyvässä yhteistyössä ^[1]. Lisäksi ruotsinkieliset koulutuksen järjestäjät arvioivat ennakkoinnin toteutuksen ja menettelytavat sekä työnjaon ja vastuut kielteisemmin kuin suomenkieliset järjestäjät. (Ks. liite 4.)

Osana ennakkointiin liittyvää yhteistyötä järjestäjiltä kysyttiin myös, onko niillä vakiintunut toimintatapa hankkia tietoa paikallisten yritysten ja muiden työnantajien osaamistarpeista perustutkintojen tarjonnan suunnittelun tueksi. Tällainen toimintatapa oli 60 prosentilla järjestäjistä, mutta 40 prosentilta se puuttui. Suomenkielisistä järjestäjistä vakiintunut toimintatapa oli 60 prosentilla ja ruotsinkielisistä järjestäjistä puolella. Koon mukaan tarkasteltuna toimintatapa oli yleisin keskisuurilla järjestäjillä (81 %) ja harvinaisin pienillä järjestäjillä (43 %). Alueellisesti tarkasteltuna vakiintunut toimintatapa oli yleisin Lapin ja Pohjois-Suomen järjestäjillä (67 %), kun taas harvinaisin se oli Sisä- ja Keski-Suomessa, jossa toimintatapa oli käytössä puolella järjestäjistä.

Avokysymyksellä kartoitettiin tarkemmin, millaisilla keinoilla tietoa työnantajilta hankitaan. Kysymykseen vastasi 56 järjestäjää. Osa mainitsi vastauksessaan useita asioita, ja mainintoja oli kaikkiaan 114. Vastaukset luokiteltiin taulukon 15 mukaisesti.

TAULUKKO 15. Koulutuksen järjestäjien toimintatavat hankkia tietoa yritysten ja muiden työnantajien osaamistarpeista, mainintoja 114

Toimintatapa	Osuus maininnoista (%)	Mainintojen määrä (n)
<p>Suora vuoropuhelu ja kontaktit työnantajien kanssa</p> <ul style="list-style-type: none"> työnantajien tapaamiset, yrityskäynnit, yrityshaastattelut, yrittäjien aamukahvit, asiakaskuuntelu opetushenkilöstön TOP-käynnit ja työelämäjaksot, työpaikkaohjaajakoulutukset, henkilökohtaiset kontaktit, muut arjen kohtaamiset 	32,5	37
<p>Yhteistyön rakenteet</p> <ul style="list-style-type: none"> työelämäfoorumit, neuvottelukunnat strategiset kumppanuudet, kumppanuussopimukset nimetyt vastuuhenkilöt työelämäyhteyksien ylläpitoon, asiakkuuspäälliköt työelämäyhteistyön vuosikello työelämän osallistaminen järjestäjän strategiatyöhön tai laadunhallintaan 	24,6	28
<p>Alueelliset verkostot</p> <ul style="list-style-type: none"> maakuntaliittojen, ELY-keskusten tai TE-palvelujen erilaiset yhteistyöverkostot elinkeinoelämän verkostot 	16,7	19
<p>Kyselyt ja työelämäpalautteet</p> <ul style="list-style-type: none"> työnantajille toteutettavat osaamis-/osaajatarvekyselyt, koulutustarvekyselyt, yritysbarometrit, osaamisbarometrit valtakunnallinen työelämäpalaute 	14,9	17
<p>Tapahtumat ja tilaisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> yhteistyöpäivät, rekrytointimessut, muut työelämätapaukset 	7,9	9
<p>Hankkeet</p> <ul style="list-style-type: none"> työelämän organisaatioita tai edustajia mukana järjestäjän hankkeissa 		

• hankkeilla tuotetaan tietoa osaamis- ja koulutustarpeista	3,5	4
Yhteensä	100,0	114

Yleisimmin vastauksissa mainittiin erilaiset **suoran vuoropuhelun ja kontaktoinnin** tavat, joilla pidetään yhteyttä työnantajiin ja saadaan tietoa heidän tarpeistaan. Esimerkkeinä mainittiin yrityskäynnit, yrityshaastattelut ja yrittäjien aamukahvit. Myös opettajien käynnit työelämässä oppimisen paikoilla ja työelämäjaksoilla sekä työpaikkaohjaajien koulutukset mainittiin arjen keinoina, joilla työelämän tarpeita saadaan kartoitettua.

Vastauksissa esille tuodut **yhteistyön rakenteet** viittasivat vakiintuneisiin toimintamalleihin, kuten työelämäfoorumeihin tai neuvottelukuntiin, jotka kokoontuvat säännöllisesti tuoden yhteen työnantaja ja koulutuksen järjestäjän edustajia. Ne voivat olla joko järjestäjän omia rakenteita tai useiden toimijoiden yhdessä organisoimia. Monet järjestäjät mainitsivat myös strategiset kumppanuudet ja kumppanuussopimukset, jotka luovat pitkäjänteisen ja tavoitteellisen perustan yhteistyölle. Yhteyksiä ylläpidetään esimerkiksi nimettyjen vastuuhenkilöiden ja vuosikellon avulla. Tietoa työelämän tarpeista saadaan lisäksi osallistamalla työelämän edustajia koulutuksen järjestäjän strategia- ja laatutyöhön.

Koulutuksen järjestäjät ovat laajasti mukana erilaisissa **alueellisissa verkostoissa**, joita koordinoivat esimerkiksi maakuntaliitot, ELY-keskukset ja työllisyys- ja elinkeinopalvelut. Verkostot tarjoavat paitsi kohtaamispaikan koulutuksen ja työelämän toimijoille myös ajankohtaista tietoa muun muassa työvoimakehityksestä, yritysten investoinneista sekä työnantajien henkilöstö- ja osaamistarpeista.

Osa koulutuksen järjestäjistä toteuttaa työnantajille suunnattuja **kyselyjä** joko itsenäisesti tai yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa kartoittaakseen osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeita. Lisäksi hyödynnetään muiden tahojen, esimerkiksi aluekehitystoimijoiden, toteuttamien kyselyjen tuloksia. Jotkut järjestäjistä kertoivat saavansa työelämän osaamistarpeista tietoa myös valtakunnallisesta **työelämäpalautteesta** sekä siihen lisäämistään omista kysymyksistä.

Tilaisuuksilla ja tapahtumilla tarkoitettiin sekä järjestäjän itse organisoimia että muiden toimijoiden järjestämiä tilaisuuksia, joissa tavataan työnantajien edustajia ja saadaan tietoa heidän tarpeistaan. Tilaisuudet ja tapahtumat voivat olla alueellisia tai valtakunnallisia.

Hankkeilla puolestaan viitattiin joko työelämän edustajien osallistumiseen koulutuksen järjestäjän hankkeisiin tai siihen, että kehittämishankkeissa toteutetaan osaamistarvekartoituksia ja näin tuotetaan tietoa työelämän tarpeista.

1: Ennakoinnin toteutusta ja menettelytapoja kuvaava summamuuttuja muodostettiin kuvion 13 muuttujista (pl. muuttuja "Ennakointi on tasalaatuista kaikissa järjestämissämme perustutkinnoissa"), ennakoinnin työnjakoa ja vastuita kuvaava summamuuttuja kuvion 14 muuttujista ja ennakointiin liittyvää yhteistyötä kuvaava summamuuttuja kuvion 15 muuttujista.